

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 191/2024
29.02.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Миљуш, Татјане Матковић Стефановић, Јасмине Стаменковић и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Поповић, адвокат у ..., против тужене Републике Србије, Високи савет судства, Привредни суд у Београду, коју заступа Државно правобранилаштво Београд, ради накнаде материјалне штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Вишег суда у Београду Гжрр1 457/23 од 31.08.2023. године, у седници већа одржаној дана 29.02.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ДОЗВОЉАВА СЕ посебна ревизија тужене.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Вишег суда у Београду Гжрр1 457/23 од 31.08.2023. године и пресуда Другог основног суда у Београду Прр1 11/22 од 21.06.2023. године у ставу I и III изреке и предмет се у том делу враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Другог основног суда у Београду Прр1 11/22 од 21.06.2023. године ставом I изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиле, па је обавезана тужена да тужилци на име накнаде материјалне штете услед повреде права на суђење у разумном року исплати износ од 17.182,88 динара са законском затезном каматом почев од 26.01.2022. године па до исплате. Ставом II изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиле у делу у ком је тражила да се тужени обавезе да на досуђени износ исплати законску затезну камату почев од 30.06.2013. године па до 26.01.2022. године. Ставом III изреке, обавезана је тужена да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 63.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате.

Пресудом Вишег суда у Београду Гжрр1 457/23 од 31.08.2023. године, одбијена је као неоснована жалба тужене и потврђена првостепена пресуда Другог основног суда у Београду Прр1 11/22 од 21.06.2023. године у ставу I и III изреке пресуде, а одбијен је као неоснован захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне другостепене пресуде, тужени је изјавио благовремену посебну ревизију, због погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је применом одредаба члана 404. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 10/23) нашао да је основан предлог да се одлучује о посебној ревизији, јер постоји потреба да се уједначи судска пракса у одлучивању о одговорности Републике Србије за накнаду материјалне штете настале због неизвршења правноснажних судских одлука.

Врховни суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбом члана 408. Закона о парничном поступку и одлучио да је ревизија тужене основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности.

Према до сада утврђеним чињеницама, тужила је била запослена у „Југобанци“ АД Београд. Решењем Трговинског суда у Београду Ст број 22/02 (нови број пред Привредним судом у Београду Ст. број 59/10) од 03.01.2022. године, над „Југобанком“ АД Београд је отворен стечајни поступак, који је и даље у току. Тужила је поднела пријаву потраживања на основу изостале зараде у стечајном поступку над „Југобанком“ у износу од 25.190,16 динара са законском затезном каматом од дана 03.01.2002. године па до исплате, а признато јој је потраживање у износу од 6.944,04 динара са законском затезном каматом до 30.06.2013. године. На главни дуг у износу од 6.944,04 динара тужили је обрачуната камата закључно са 30.06.2013. године у износу од 13.071,00 динара. Кроз четири делимичне деобе стечајне масе „Југобанке“ АД Београд у стечају, тужили је исплаћен износ од 2.832,16 динара на име камате, те на дан састављања извештаја стечајног управника, дуговање према повериоцу износи 17.182,88 динара који износ чини главни дуг у износу од 6.944,04 динара и камата у износу од 10.238,84 динара, при чему је обрачун камате на главни дуг вршен применом пропорционалног метода обрачуна. Непосредно пре почетка санације банке, капитал банке је био у већинском власништву државе и друштвених и државних предузећа.

По становишту првостепеног суда, тужилино потраживање на име материјалне штете у висини признатог потраживања у стечају основано је, са образложењем да је Република Србија одговорна за имовинску штету због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука као и одлука којима су у стечајном поступку утврђена потраживања запослених из радног односа, која су без њихове кривице остала неизвршена у поступку стечаја вођеног над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, као и над оним друштвима, која је држава фактички институционално контролисала постављањем органа управљања, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Првостепени суд даље наводи да постоји објективна одговорност тужене у смислу одредбе члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року и по основу члана 58. Устава Републике Србије и плана 1. Протокола 1. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, јер постоји узрочно последична веза између штетне радње тужене и штете коју тужила трпи у смислу да своје права на зараду није остварила због неразумно дугог трајања стечајног поступка,

без обзира на то што стечајни поступак и уновчење имовине стечајног дужника није окончано. На досуђени износ главног дуга, првостепени суд, тужилји досуђује и законску затезну камату од дана подношења тужбе 26.01.2022. године на основу одредаба члана 186, 277 и 324. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је потврдио првостепену пресуду прихватајући разлоге које је дао првостепени суд.

Према налажењу Врховног суда, основан је ревизијски навод да се изражено становиште нижестепених судова према утврђеном чињеничном стању за сада не може прихватити.

Тужилја је била запослена у „Југобанци“ АД Београд над којом је отворен стечајни поступак 03.01.2002. године, те је поднела пријаву потраживања по основу изостале зараде у износу од 25.190,16 динара са законском затезном каматом од 03.01.2002. године, које потраживање јој је признато и делимично исплаћено у стечајном поступку. Како је изражено и Закључком Врховног касационог суда од 02.11.2018. године, одговорност је Републике Србије за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правоснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року. Међутим, нижестепени судови нису расправили када је настало потраживање тужилје из радног односа и каква је тада била структура капитала стечајног дужника, тужилјиног послодавца, односно да ли је послодавац пословао већинским друштвеним, односно државним капиталом, од чега зависи одлука у спору.

У поновном поступку првостепени суд ће поступајући по примедбама из овог решења утврдити релевантне чињенице на које је указано и поново одлучити о тужбеном захтеву.

Применом члана 416. став 2. Закона о парничном поступку донета је одлука као у изреци.

**Председник већа-судија,
Бранко Станић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић